

מאמרו של הרב בעניין שלום בית

ששת העקרונות ליצירת הרמוניה נאה, בעזרת ד' יתברך, בחיי הזוג וחישול החיים המשותפים לעמידה איתנה בפני כל סערה, הם, לעניות דעתי, כדלהלן:

1. תפקוד

דהיינו חלוקת שטחי אחריות, כאשר כל בן זוג משתדל למלא על הצד הטוב ביותר את מה שקבל עליו. בדרך כלל ואולי גם רצוי, תחום הבית נתון לטיפולה של האישה, והחוץ לזה של הבעל, כאשר תחום זה כולל את חלוקת המשאבים הכספיים. אך לאו דווקא, העיקר שתשרור הבנה בסגולותיו של אחד מבני הזוג לנהל את העניינים.

2. הערכה

אין די מילים בפי להדגשת נקודה זו, חשובה ביותר, והיא צורך נפשי יסודי לכל אדם. חשוב מאוד שהאישה תרגיש שבעלה שם לב אליה, בכללות ובפרטות, ושיתן לה הרגשה שהיא תמיד אהובה עליו כבהתחלה. ועל דרך חז"ל שכתבו "דעת נשים קלה" הייתי, לצורך הסבר עקרון זה כותב "דעת נשים קלה". כל חפצה היא להיות תמיד בעיני בעלה כביום היותה כלה תחת חופתה. ואכן, מצוות תורתנו הקדושה, בחיי האישות, מכוונות בין היתר, להשגת מטרה זו.

ומאידך, הבעל למרות היותו "חזק" "גיבור", הנו רגיש במיוחד להערכה מצד אשתו ושבעיניה הוא נשאר תמיד "גיבור חלומותיה". וכל זאת, למרות חיי יום יום האפורים. לצערי, חיים משותפים של זוגות רבים מספור, עולים על שרטון ומתנפצים בגלל חוסר הערכה. המוזר שבדבר הוא שהבעיה מחמירה או נוצרת עם ההתבגרות וצבירת שנות נישואין. כי לעיתים קרובות, הבעל עולה ומתקדם בסולם הרוחני, החברתי, המעמדי או הרכושני, דבר הגורר הערכה מקבילה על ידי הסביבה. ודא – עקא, מצד אשתו הוא נשאר בעיניה תמיד בקו התחלתי ובמדרגתו הראשונה, כי בדרך כלל, הוא עלה וטיפס "על כתפיה" והיא הייתה עזר כנגדו ושותפה בהצלחתו. וזה גורם למשברים קשים עד מאוד. אישה ששכל בקודקודה, תדע בחכמה, ובתבונה לתאם את עצמה למצב משתנה ושכרה יהיה כפול כפליים. אל נשכח לרגע, כי הערכתה היא שקולה בעיני בעלה כהערכת כל האנשים גם יחד הסובבים אותו.

3. יחסים

הם בעלי משקל כבד ורציני, אך לא כל כך מכריע כפי שמקובל אצל רבים. לפי מיטב הבנתי, העיקר הוא שכל אחד יראה באושרו של בן זוגו את סיפוקו הוא. היחסים הפיזיים נתונים לתנודות בשל כושר גופני, גירויים, מצב רוח וכד'. ולא תמיד מרוכזים כל התנאים הטובים בעת אחת. אך, כאמור, כאשר אושרו האישי תלוי באושרו של הזולת, הרי תמיד משיגים את המטרה הנכספת, ברגשי התעלות, שהיא לא רק לקחת, אלא בעיקר לתת. כמובן שאין שורות אלו ממצות את הנושא שהוא רחב מאד ובעל גוונים מרובים, שונים ועדינים.

4. נכונות

אדם הוא עולם מלא. יש לו רצונות, מאווים, כיסופים, ושאיופות משלו שאינם עולים בדרך כלל בקנה אחד עם אלה של בן-זוגו. ובשל כך נוצרות התנגשויות במשך חיי הנישואין. אין כל רע בזאת. העיקר הוא שכל צד יהיה נכון ללכת לקראת השני בתהליך הפיוס והחזרת השלום על כנו. שלא תשתלט הגאווה או הבושה המזויפת לעשות את הצעד הראשון, ושלא תיפסק ההדברות. בסעיף זה אני כולל את מידת הסובלנות של

אחד לחסרונות הבלתי נמנעים של השני, כי אין בנמצא אדם כליל השלמות. כזה יש רק בבתי חולים לחולי נפש.

5. רוהניות

בלעדי זה יפלו חיי הזוג במוקדם או במאוחר בבהמיות אשר כל שאיפתה היא סיפוק צרכים גשמיים גסים המגיעים מהר מאוד לנקודה רוויה, אז מנסים למצוא תחליפים לשם גוון. אסוננו בדור זה הוא ההתעלמות מהדרישה הרוחנית החיונית והאיזון בין החומר והצורה. אינני משקיף על כך רק כיהודי הרואה בלימוד תורתנו הקדושה ובקיום מצוותיה ראשית ואחרית הכל, אלא גם כסתם אדם. יהיה הסיפוק הרוחני בלימוד, בקריאת שיר, בשמיעת מוסיקה, בעזרה לזולת, בצרכי ציבור שלא על מנת לקבל פרס. יש בכך בלם ומעצור להידרדרות ולשקיעה בתאוות ובחושים מגושמים והרסניים.

6. מסגרת נאה

עקרון אחרון חביב זה, הוא רחב: בית מסודר, אוכל מוכן, בגדים נקיים, שולחן ערוך, משרים אווירה נינוחה על המשפחה. זאת ועוד, הפתעות קטנות כגון רכישת פריט קטן לאישה, הכנת תבשיל בטעם האהוב על הבעל, יציאת לטיול ספונטני, ליטוף, מבט אוהב, נשיקה חטופה מפעם לפעם, יוצרים הרגשה נהדרת ומדגישים שהאחד אהוב על השני וששגרת החיים המשותפים לא עמעמה את הגחלת. כל אלה אינם עולים לא במאמץ ולא בכסף, ושכרם רב מאוד.

לתחום זה אני משייך גם את הניקיון הגופני. אדם הוא יצור אנוש בשר ודם, הוא מזיע, הוא מפריש ועל כן חייב לשמור על ניקיון מקסימלי, להיזהר שלא ינדוף ממנו ריח רע, לא מהפה, לא מהאף או מיתר חלקי הגוף ולהשתמש בתכשירים הראויים להתגבר על כך. חוסר ניקיון גופני מרחיק אינסנקטיבית את בן הזוג מקרבה, גם אם אינו מודע לכך. הפרות שלום בית רבות אני תולה בנקודת תורפה זו.

ועוד עניין, יש לקבל כל דבר בקלות ואם אפשר בבדיחות דעת. לא ליחס חשיבות מרובה ורצינות יתירה לאמירה זו או אחרת. בת שחוק על הפנים דוחה את העצבות ומאירה באור זוהר את השעות האפלות של החיים.

צרות עין, נוקשות, הקפדה שלא במקומה, יוצרות מתח מיותר המזיק לבריאות הנפשית של הפרט ושל הזוג, על כל ההשלכות השליליות הנובעות מכך.

ובכן, השתדלתי לרכז בעקרונות הפשוטים הנ"ל את ההיבטים השונים להבטחת חיי הנישואין מכל זעזוע מפרק ומחריב. זעזועים אלה, מקורות רבים להם: משבר כלכלי, הורים שתלתנים המתערבים למעלה מהראוי בחיי הזוג, חינוך ילדים, חברה לא טובה, שכנות מזיקה ועוד כהנה וכהנה.

כמובן שעקרונות אלה הנם יעילים רק בתנאי שאין מחלות נפש. אם חלילה קיימות כאלה נשמט כל הבסיס שעליו הם מושתתים ולמעשה זקוקים לעזרתו של הקדוש ברוך הוא במידה יתרה.

וכללו של דבר, כשם שאדם מצווה להקפיד על כללי יסוד לבל ישחית את בריאותו, כך מצווה הוא להקפיד במידה יתירה על כללים ועקרונות שיבטיחו את שלום הבית.

לשם המחשה של העקרונות שציינתי לעיל, אני משתמש בצורה הנאה והמושלמת של "מגן דוד" שלנו אשר כל משולש קטן שבו מציין אחד העקרונות. אך המשושה הפנימי, השלד שמסביבו נע הכל, הוא שמירת מצוות התורה הקדושה שהיא מורה דרך מופלא ומצוין להבטחת קיומו ואושרו של הפרט ושל הכלל, ואשר יעשה אותם האדם וחי בהם.

ואצטט מקצת מדברי רז"ל:

אמר רבי חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו שאין הברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו. (בבא מציעא דף נ"ט).

חנו רבנן האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו עליו הכתוב אומר "ידעת כי שלום אהלך..." (יבמות ס"ב).

ואסיים בדברי הרמב"ם זיע"א שהביא להלכה בסוף פרק ט"ו מהלכות אישות: "וכן צוו חכמים על האישה שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדאי ויהיה עליה מורא ממנו ותעשה כל מעשיה על פיו. ויהיה בעיניה כמו שר או מלך מהלכת בתאוות לבו ומרחקת כל מה שישנה. וזה דרך בנות ישראל ובני ישראל הקדושים והטהורים בזיווגן ובדרכים אלו יהיה ישובן נאה ומשובח."